

Ivan Wolffers is arts,
wetenschapper en schrijver.
Hij heeft prostaatkanker.

Ivan Wolffers

Leven betekent risico's nemen

De risicodokter

De zomer is begonnen en als we ons veilige huis verlaten en de enge buitenwereld instappen, loert overal het risico. Gelukkig waakt de dokter over ons en waarschuwt ons om niet te lang in de zon te zitten, want we zullen huidkanker oplopen. Kijk uit voor een wandeling door het bos, want teken loeren overal op ons en die zitten tegenwoordig vol met smerige parasieten die ons sluipziektes bezorgen. En wat kan er niet allemaal gebeuren als we de barbecue gaan gebruiken? Eerstehulpafdelingen hebben het 's zomers druk met brandwonden en fractures. Gelukkig is er factor 50, zodat de zon onze gezondheid niet schaadt en Deet om het ongedierte op afstand te houden. Wel goed gebruiken hoor, want de meeste mensen weten dat niet. En zorg dat je niet uitdroogt. Blijf water drinken en op hete dagen moet je in de schaduw blijven en je niet te veel vermoeien. 's Zomers is er altijd wel ergens een festijn waar iemand tijdens het rennen van de marathon ineenzakt of de Vierdaagse niet af kan maken omdat hij met spoed per ambulance naar de intensive care moet worden gebracht.

Maar overdrijven we niet wat met die risico's? Kijk om je heen. Onze hele gezondheidszorg is al veranderd van een zorg die mensen met ziektes behandelde en mensen met chronische aandoeningen verzorgde in een systeem waar risico's gemanaged worden. De geneeskunde lijkt inmiddels beheerst door wat Pierre Fraser de drie pilaren van het risicodenken noemt. De eerste pilaar: een op statistiek gebaseerde epidemiologie die in een cohort van de populatie probeert de grillige omstandigheden te benoemen en te temmen. Zo wordt ons bestaan opgesplitst in een oorlogszone met bijbehorende percentages voor het stappen

op landmijnen. Tweede pilaar: de klinische trial die door steeds nieuwe onderzoekstechnische innovaties in staat lijkt om in vrij korte tijd iets te zeggen over effectiviteit en efficiëntie van een interventie om die risico's te verkleinen. En de derde pilaar: een industrie die met veel geld de meeste van die trials kan financieren voor de farmacologische interventies die zij wil verkopen en die blij is omdat iedereen met verhoogde risico's moet slikken, en niet alleen de zieken.

Overheden, ziektekostenverzekeraars, farmaceuten en mensen in de publieke gezondheidszorg omarmen het behandelen van risico's in plaats van het behandelen van mensen, omdat het een democratische manier lijkt om kosten te beoordelen of omdat belangen er het beste door worden beschermd.

De geneeskunde zou minder gefocust moeten zijn op het beheersen van risico's om meer controle te hebben op wat een klein deel van de bevolking aan narigheid oploopt, maar zou meer moeten luisteren naar de individuele vraag van mensen die willen leven (bedoeld in de zin van 'heilzaam' leven) en willen weten hoe hun dokter hen daar zo goed mogelijk bij kan helpen. Ik wil weten dat ik door verstandig te eten en voldoende te bewegen me fitter voel en het mogelijk wat voordelen zou kunnen bieden als ik ouder ben, maar ik wil mijn leven niet opgesplitst zien in door anderen gedefinieerde risico's. Ik wil niet dat mijn dokter zich bemoeit met de uitdagingen die ik zelf wil nemen. Leven betekent immers risico's nemen. Ik wil van de zomeravond genieten. Laat de muggen me dan maar prikken.

En laten we eerlijk zijn: de zorg is een van grootste risico's in ons leven. Wat daar allemaal mis kan gaan! ■